بیرەوەریەکانی فەقێیەکی گوومڕا...21...شەماڵ بارەوانی

بەشی بیست و یەک/

لە فەقێیەکی دۆگمایی و فەندەمەنتالیستەوە، بۆ مرۆڤێکی سیکۆلارست و لیبراڵ..!

لە چەند بەشێکی سەرەتای بیرەوەریەکانی فەقێیەکی گوومڕادا، بە کورتی باسم لەهەندێک لە جیهانبینی و ڕوانگەی موعتەزیلەکان و قورئانیەکان و عەدنانیەکان و ئەشعەریەکان..تاد. کرد.
جا ئەمە بەو شێوەیە کەمێک لە فەقێکان بووبووین بە قورئانی، وەلێ دوای ماوەیەک و دواتر قورئانیش نەماین.

من زۆرجار بە شۆخی بە هەندێك لە فەقێکانم دەگووت: هاوڕێیان دەزانن قورئانی بوون، دوایین قۆناغی ئایینداریییە، وەک چۆن مارکس دەڵێت: ئیمپڕیالیزم دوایین قۆناغی کاپیتالیزم و گەشەی سەرمایەدارییە!؟

جا فەقێکان وەک باسم کرد، دوای ئەوەی تووشی گۆڕانی فیکری و عەقائیدی بووین، هەیان بوو، بوو بە مەسیحی و هەیانبوو بوو بە قورئانی، هەشبوو بوو بە کەسێکی لائیک، هەشیانە هەر ڕۆژە و بیر و باوەڕێکە و هەردەمەی لەسەر پەتێک یاری دەکات، سەعاتێک ئەتایست، یان لائیک و بێ دینە. سەعاتێکیتر ڕبووبی و دایزم، یان ئەگنۆستیکە، سەعاتێک دواتر ئایدیالیست، یان عیرفانی و سۆفیزمە. دەمێک دەچێتە کلێسا و سەردانی قەشە دەکات و ئینجیل دەخوێنێتەوە و دەمێکیتر دەڵێ زەردەشتیم و لەناو پەرستگای زەردەشتیەکان زەردەشتی بوونی خۆم جاڕدەدەم و دەمێکی تر مەدحی جووەکان دەکات و تاسەی گەشتێکی تەلئەبیب و ئیسرائیل دەکات و گاهێتر کەسێکی ماتریالیستە و ئایین بە خورافە و وەهمە و تریاکی گەلان دەزانێت و پشتگری پڕۆلیتاریاو مارکس دەکات.
ڕۆژێک دەڵێت تەنها زانست پێوەر و حاکم و بڕیار دەر و تەواوە و سوێند بە سەری نیوتن و ئەنیشتاین و ستیڤن هاوکینگەوە دەخوات و هەرچی ناسا گووتی ئەوە ئایین و یەقینە لای ئەو، ڕۆژی دواتر دەڵێت: زانست لە ئاستی ئایین دا هیچ نییە. مانگێک نەتەوە پەرستە و لە فەیسبووک بانگەشە بۆ بیری ڕاسیزم دەکات و مانگێکیتر گاڵتە بە

هەستی نەتەوەیی دەکات و دەڵێت نەتەوە چییه و من کورد نیم و عەرەبم!
بەیانی عەدەمی و نهلیست و پوچگەرایە و ئەوارە ئەنارشیستە. ئەمڕۆ پۆستێک لە فەیسبووک دەکات، بەیانی لێی پاشگەزدەبێتەوە و خێرا دەیسڕێتەوە.
بە کورتییەکەی لە پاشەگەردانی و سەرگەردانی دادەژیت و خۆی بە هیچیان یەکڵایی نەکردووەتەوە.
کەسێکی ڕاڕاو ناجێگیرە، هەڵبەت ئەو هەموو تەنەقولاتە خێرایه و هەر دەمەی ڕۆیشتن بە لایەکدا و یاریکردن لەسەر پەتێکدا.
هۆکارەکەشی بە بۆچوونی من: ئەو کەنە فەقێیە پاشخان و پاکگراوەندێکی ڕۆشنبیری و مەعریفی و ڕۆشنبیری قوڵی نییە و ناخوێنێتەوە و تەنها جارجار سەیری کورتە ڤیدیۆی ئەم و ئەو دەکات و زوو دەکەوێتە ژێر کاریگەری هەر شتێک کە دەیبیستێت و زووش وازی لێ دێنێت و دوژمنیشی کتێبە و لە هەموو ژیانم یەکەم کەسە، ببینم کە قسە بە کتێب بڵێت و سوکایەتی بە خوێندنەوە بکات و بڵێت: خوێندنەوە چییە و کەی مەدیلی موتاڵا و کتێب ماوە و بەردەوام بەمن دەڵێت: کەیلەی کتێب!
منیش بە خۆشی پێی دەڵێم تەمبەڵ و نەخوێنەوار.
هەڵبەت ئەو فەقێیە سەرەتای لائیکبوون و بێ دینیەکەیشی ئەوەی من تێبینیم کرد ئەوکات، کاردانەوە بوو، زیاتر لەوەی هۆشیاربوونەوە، یان پشت بەستن بێت بە خوێندنەوە و بەزانست و بەراوردکردن و بیرکردنەوە و لۆژیك و تەڕامان و گومانکردن و پرۆسەیەکی دوور و درێژی چەندساڵە، ئاخر ئەو لە پڕ و چۆن بڵێیت لە شەو ڕۆژێکدا باوەڕی بە ئایین نەماو و جاڕی بە ئایینی خۆیدا!
ئینجا سەبارە بەو شێوازە گۆڕانە فیکرییە لەناکاوە و هەر ڕۆژەی چوونەسەر مەزهەب و ئایین و ئایدیا و فیکرێك، من لێرەوە دەوەستم و لە بەشەکانی داهاتوو لە بەشێکی تری بیرەوەریەکانی فەقێیەکی گوومڕا زیاتر لەسەری دەدوێم، کە ئایە مرۆق دەگمایی بێت و کوێرانە لەسەر بیر و باوەڕێک بێت و شوێن کەمەڕێک دەگم و ئەقیدەیەکی دیاریکراو بکەوێت وهەرگیز دەستبەرداری نەبێت و باوک و خێزان و عەشرەت و دەورو بەرەکەی و دێ و شار و دەڤەرەکەی چی ئایین و ئایدیا و مەزهەب و ئیدیۆلۆژیایەکیان هەبوو، ئەمیش ڕێک وەکوو ئەوان بێت و سەبەر و کۆپی پەستی ئەوان بێت و" لەسەر یەقینیاتی دەگمایی و ئەرتەدەکسی خۆی بخەوێت و ئولفەتی بەو گوتەزا دەمارگیری و ئایینیانە هەبێت کە لەگەڵ شیری دایکی خواردوویەتی و هەمیشه بێتە دیلی قاڵبە تیۆلۆژی و لاهوتییە کلاسیکییەکان و نەتوانێت لە بەرامبەر تەڕوانینی ئەنترۆپۆلۆژیای نوێدا بکرێتەوە. "(١). و دەق

بە مەزهەب و ئیدەلۆژیا و فیکرێکی دیارکراوەوە بگرێت و لە ناو بازنەی ک□م□□ک دۆگمی نەگۆڕ و جێگیر و لەبۆتەی بیر و باوەڕ و ئەقیدە و ئایینێکیدا بوونی خۆی قەتیس و زیندانی بکات و هەوڵی ڕزگاربوون و هاتنە دەرەوە نەدات، یاخود هەر ڕۆژە و بیر و باوەڕێک چون گۆڕینی پێڵاوەکانی بە ئاسانی بگۆڕێت و کەسێکی چەقبەستوو نەبێت و” کڕکەوتن لەسەر شتێکی کۆتایی و جێگیر ڕەت کاتەوە”؟!(٢).

هیوادارارم ئەو کۆنە فەقێیەلێم دڵگران نەبێت و ئەوە حەقیقەتێکە من باسم کرد و ئێستاش و لەکاتی فەقێیاتیش، ئەو نزیکترین هاوڕێمە و لە مەقامی برایەکدایه و پەیوەندی برایەتی و هاوڕێیەتیمان لەوپەڕی بەهێزیدایە و لەچەند بەشێکی بیرەوەریەکانی فەقێیەکی گوومڕادا، لەهەندێک بیرەوەری و بەسەرهات و شت زۆر هاوکار و یارمەتی دەرم بووە. وەلێ حەقیقە و هاوڕێکەمم هەردووک خۆشدەوێت، وەلێ حەقیقەت زیاتر. ئەوهاوڕێیەم من زۆرجار بۆ شۆخی پێی دەڵێم: تۆ چ بە ئاقڵی و چی بە کەراتی هەر ئازیزی لای من و هەردووکیشت لێ دێت. واتا هەم ئاقڵی و هەم کەراتی. کە وای پێدەڵێم هاهاها هەردووکمان دەدەینە قاقا.
هەرسەبارەت بەو گۆڕانە فیکریە، فەقێیەکیتری هاوڕێم لەسەر ئەو گۆڕانە فیکریە، باوکی کەسێکی یەکگرتووی ئیسلامی بوو، لەماڵەوە زۆر کێشەی بۆ درووست بوو. فەقێیەکیتری هاوڕێم دیسان هەمان شێوە تووشی زۆر ناڕەحەتی و ناخۆشی بوویەوە لە لایان کەسە نزیکەکانیەوە.
هەڵبەت من هیچ ناخۆشیەکم لە ماڵەوە تووش نەبوو، ئەو پەڕی ڕێزیان گرتم.
ڕاستە لە دڵەوە زۆریان پێ ناخۆش بوو، بەڵام هەرگیز نەیان درکاند.
تەنها دایکی کۆچکردووم نەبێت، زۆر جار بە خەندەوە پێی دەگووتم:
تۆ بۆ وات لێهات و وا گۆڕایت؟!

دنیا یەکی سەیرە!
هەرگیز بە خەیاڵیشم دانەدەهات، ڕۆژێک دادێت من تووشی ئەو گۆڕانە فیکریە دەبم و لە فەقێیەکی دۆگمایی و کەسێکی ئیسلامی و بابایەکی فێندەمێنتالیستەوە، دەگۆڕێم بۆ کەسێکی سیکۆلار و لیبراڵ!
محەمەدی مەلا عەبدولکەریم مودەڕیس بەرلەوەی بکەوێتە ژێرکاریگەری فەلسەفەو هزری چەپ و ببێت بە شیوعی(٢). ئیخوانی بوو، وەکو دکتۆر(عیزەدین مستەفارەسول) ئاماژەی بۆدەکات، دکتۆر عیزەدین مستەفا رەسوڵ خۆیشی کوڕە مەلا بووەو لەحوجرە و فەقێیاتی خوێندویەتی و دواتر دەبێت بە کەسێکی شیوعی.
......

١-دەربارەی عەلمانییەت و ئایین(هەڵبژاردەیەک لە بەرهەمەکانی ئەرکــــون، د. محەمەد ئەرکــــون، وەرگێڕانــــی:د.نەوزاد ئەحمەد ئەسوەد،چاپی یەکەم-٢٠١٨، سلێمانی، پ١٠٩-١١٢.

٢-هەمان سەرچاوە، پ.١٢٤

٣-د.عیزەدین مستەفا رەسوڵ، ئەزموونی بە بەشتی قەڵەمەکی سەربزێو، هەیق پەیقین، ئازاد عەبدولواحد موکریانی.